

Bilboko Zinebi jaialdia

PETER GREENAWAYK ZINEBIN ESKAINIKO DITUEN LANEN ETA PROIEKTU BERRIEN BERRI EMAN DU BILBON

«Hitzaren hezkuntzak hil du zinema»

■ Peter Greenawayk gogor kritikatu zuen atzo gaur egun egiten den zinema; arte hori «hilda eta ahituta» dagoela esan zuen

■ *Tulse Luper's suitcase* filma egin nahi du orain, zortzi ordutan 1928tik 1998ra bitarteko epea hartuko duen kontakizuna

■ «Moralista izan nahi duenak, hobe du apaiz edo telebistan lanean sartu», adierazi zuen zinemagile ingelesak prentsurrekoan

Iñigo Olabarri / Bilbo

PETER GREENAWAY zuzendari ingelesak zinema «berriro asmatu» beharra dagoela esan zuen atzo Bilbon, Zinebiren barruan egin zituen adierazpenetan. Greenawayren irudiko, «egun egiten den zinema aspergarria, geldoa, kontserbadorea eta tiranien menpekota da, ez da erradikala». Betitik hitzaren hezkuntza hobetsi duen gizartean bizi garela esan zuen Greenawayk. «Irudien mundura iristeko hitzezko hesi hori gairiditu behar da. Hitzaren hezkuntzak hil du zinema».

Duela 50 urtetik zinemak jasaten duen tiranien menpekotasun hori lau puntutan laburbildu zuen Greenawayk. «Hasteko, testuaren tirania dago. Irudietan oinarritu beharrean testuetan oinarritzen dira filmak. Markoaren tirania bat ere badago. Arte klasiko guztiak marko baten barruan kokatuta daude, baita zinema ere, eta marko hori artifiziala da. Izarren sistemaren tirania ere jasan behar du zinemak. Zinema ez da Sharon Stoneren jolastokia», nabarmendu zuen Greenawayk.

«Kamera alferra da»

Tiraniarik larriena kamerarena dela azpimarratu zuen Peter Greenawayk. «Errealitatea ezagutzen dugun moduan eskaintzen digu. Teknologia berriak agertu dira, ordea, eta haiek ahalbidetuko dute guztiak kameratik kanpo ikustea. Beste hizkuntza batzuk hartzea eta haiek zinemaren mundura sartzea. Ordu arte mimetiko izatetik eraikitzaile izatera igaroko gara».

Oso kritiko agertu zen une oro zinemagile ingelasa egun egiten den zinema motarekin. «Scorsesek duela 30 urte egiten zituen bezalako filmak egiten jarraitzen du», esan zuen. «Beharbada merezi dugun zinema ari gara jasotzen», erantsi zuen Greenawayk.

Dokumentalen gainean ere

JOSU ETXEBARRIOSTE

Peter Greenawayren iritziz, tiranien menpe dago egungo zinema.

Berton daude famatuak

■
Lali Marimon

Jaialdiaren erdia pasatu ondoren posturak onartzen dira balizko irabazleen inguruan, baina nik ez dut uste erraza izango denik. Egon badago kalitatea lehiaketako film laburretan, baina zaila da argumentu edo errealizazio originalik topatzea. Ez da samurra izango epaimahai-ko kideak ados jartzea,

Bestalde, aurreko zinemaldietan bazegoen topa-

gune bat zuzendari, aktore, gonbidatu eta jaialdiko kide ororentzat, eta horrek eragiten zuen zinema munduko jende askotarikoa handik igarotzea. Bilboren neurriko *glamour* ahalegin bitxia bezain onuragarria zen, berba egiteko edota iritziak trukatzeko aukera paregabea izateaz aparte. Aurten, baina, Bilborock aretoan ezarri dute topagunea, baina ia egun osoan

itxita dagoenez jaialdiaren barne giroa asko apaldu da.

Azken egunetan itzal handiko zuzendari batzuk ikusiko ditugu. Atzo Peter Greenaway etorri zen, eta ez zitzaigun iruditu lehengo batean ematen zuen bezain ukiezina. Bere adierazpenak guztiz argigarriak izan ziren, batez ere azken hamarkadetako ikus-entzuzkoen erabilerari buruzkoak.

Hurrengo proiektua, zortzi orduko filma

Tulse Luper's suitcase izango da Greenawayren hurrengo lana. Tulse Luperrek munduko hainbat txokotara egindako bidaietan utzi dituen 92 mailetan dira istorio horren ardatza. Haiek izango dira

mintzatu zen Zinebik aurten omendu duen zinemagilea. Dokumentalen mundua inguratzen duen subjektibotasuna salatze modukoa iruditzen zaio Peter Greenawayri. Zinemagilearen aburuz, errealitatea fikzio bihurtzea jo ohi dute dokumentalak egiten dihardutenek.

«Autoreak alde aurretik dituen iritziak betetzen direla erakusteko egiten dituzte dokumentalak, eta norbere iritziak hedatzeko dokumentalak egitea ez da bide zuzena. Moralista izan nahi duenak hobe du apaiz edo telebistan lanean sartu», esan zuen Greenawayk.

gaurko egitaraua

Lehiaketa: Arriaga antzokia, 18:00etan, 20:00etan eta 22:00etan. Azken saioan, *The filth and the fury*.

Azken Buñuel: *Belle de jour*. Multizinemetan, 17:30ean, 20:00etan eta 22:30ean.

Iran planoz plano: *Pas pelican, Pilgrimage* eta *Life in dog*. Capitol aretoan, 17:30ean.

Animaziozko zinema amerikarrek klasikoak: Aro zaharrek marrazki bizidunetako biolentzia. Capitol aretoan, 20:00etan.

Cantantes y sonantes: *Calle 54*. Capitol aretoan, 22:30ean.

Barbara Kopple: *My generation*. Guggenheimen, 19:00etan.

Peter Greenaway: *The bridge celebration* eta *Death in the Sein*. Guggenheimen, 21:00etan.

Bilbo Rock & Jazz: *Giants of jazz*. Bilborocken, 21:00etan.

Luperren bizimoduaren lekuko. Istorioa 1928. urtean hasiko da —urania asmatu zen urtea— eta 1998. urtean amaituko —Gerra Hotzaren amaierarekin batera—. «Istorio horretan 92 zenbakiak garrantzi berezia izango du. Urarioaren zenbaki atomikoa delako». Elementu hori izan da mende honetako boterearen adierazle benetako eta metaforikoa.

Trilogia bezala eratuko duen zortzi orduko film horretan Madonnak eta Isabella Rosselinik hartuko dute parte, besteak beste. Tulse Luperrek 60tik gora kartzela bisitatuko du denbora horretan.

Atzo iragarri zuten, bestalde, Zinebin aurten omenduko duten hirugarren zinemagilea ez dela Bilbora etorriko: Robert Altman Londresen ari da bere film berria prestatzen, atzo jakinarazi zuten. Hori dela eta, larunbaterako iragarrita zegoen haren prentsurrekoak ez da egingo.